

De impact van het ACOI

Verdieping: resultaten van het casusonderzoek

Externe bijlage bij evaluatie van de impact van het ACOI



Inhoudsopgave

1. *Bemiddeling*
2. *Advies*
3. *Kennisdeling*
4. *Positionering*
5. *Vragenlijsten*



1. Bemiddeling

- *Onderzochte casussen*
- *Situatie vóór bemiddeling*
- *Aanpak bemiddeling*
- *Afsluiting bemiddeling*
- *Effecten bemiddeling*
- *Externe factoren*
- *Genoemde ontwikkelmogelijkheden*

Onderzochte casussen en impact

Jaar	Woo-verzoeker	Bestuursorgaan	Thematiek	Succes?
2022 - 2023	The Investigative Desk	Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS)	Informatie over vaccinatiebeleid tijdens COVID-19-pandemie	Nee
Partijen hebben geen overeenstemming bereikt. Wel is op onderdelen afspraken gemaakt (inzage onder geheimhouding). Verzoeker geeft aan tot op dag van de vandaag deelbesluiten te ontvangen op verzoeken uit 2020/2021. Advies van ACOI om openbaarmaking OMT-stukken te heroverwegen heeft VWS niet opgevolgd, vanwege belang van vertrouwelijkheid.				
2023	Investico	Erasmus MC	Bestuurlijke aangelegenheid die raakte aan concurrentie en onderhandelingspositie	Ja
Erasmus MC heeft nieuwe informatie gezocht en vertrouwelijke inzage gefaciliteerd.				
2024	De Limburger	Gemeente Gulpen-Wittem	Correspondentie van gemeente over een onderzoek en artikel	Redelijk
Ondanks beëindiging bemiddeling zonder tot afspraken te komen, heeft gemeente toch informatie geopenbaard na advies.				



Onderzochte casussen en impact [2]

Jaar	Woo-verzoeker	Bestuursorgaan	Thematiek	Succes?
2024 - 2025	Financieel Dagblad (FD)	Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO)	Uitgekeerde subsidiebedragen regeling Stimulering Duurzame Energie en Klimaattransitie	Nee
Ondanks 2 bemiddelingsprocedures, is informatie niet geopenbaard. Juridische procedure tussen FD en RVO is voortgezet en loopt nog. De bemiddeling heeft input geleverd voor de juridische procedure. Wel zien beide partijen dat er meer beweging tot meedenken ontstond.				
2024-2025	Zelfstandig onderzoeker	Gemeente Leeuwarden	Kosten aanbesteding Jeugdzorg en WMO	Ja
Verstandhouding is verbeterd, gesprek leidde tot meer vertrouwen en erkenning; en tot inzicht in beschikbare informatie.				
2025	De Volkskrant	Tweede Kamer der Staten Generaal	Overzicht van uitgegeven Rijkspassen per fractie	Ja
Partijen kwamen tot elkaar en maakten afspraken. Hiermee kwam merendeel van informatie openbaar. Beide partijen kijken positief terug op bemiddeling.				

Onderzochte casussen en impact ^[3]

Jaar	Woo-verzoeker	Bestuursorgaan	Thematiek	Succes?
2025	Omroep Venlo	Gemeente Venlo	Omgang met onderzoeksrapport diversiteit door gemeenteraad	Ja
Gemeente Venlo heeft extra informatie achterhaald die aansloot bij behoefte van de journalist. Daarmee was een gang naar de rechter niet meer nodig.				
2025	Follow the Money (FTM), NRC en Omroep Gelderland	Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur (LVVN)	Emissiegegevens van veehouderijen	Nee
Ondanks 2 bemiddelingsprocedures, is informatie niet geopenbaard. Juridische procedure tussen de journalisten en LVVN is voortgezet en loopt nog. Dit ondanks overeenstemming tussen ACOI, Raad van State en Autoriteit Persoonsgegevens dat de wet geen ruimte biedt tot andere beslissing. Minister kiest voor zienswijzeprocedure waarmee openbaarmaking uitgesteld wordt.				

Situatie vóór bemiddeling

- Het valt op dat in veel van de casussen, de situatie tussen Woo-verzoeker en bestuursorgaan al **hoog** is **opgelopen**. Dit zien we in zowel de mate van juridisering als in de onderlinge relaties.
- In 4 casussen was de Woo-verzoeker vóór de betrokkenheid van het ACOI al in beroep of hoger beroep gegaan op het besluit van het bestuursorgaan. In sommige gevallen was deze afgerond, in sommige gevallen niet en speelde de wachttijd mee in overweging naar het ACOI te stappen.
- Bij het beschrijven van de relatie en opstelling vóór de betrokkenheid van het ACOI, lezen we beschrijvingen als:

Gespannen	Recht tegenover elkaar	Slecht en onpersoonlijk	Een patstelling	Geen sprake van overleg	Ik ben in wanhoop naar het ACOI gestapt
Verstoord	IJzig	Heel ingegraven, onverzettelijk en zich juridisch-formalistisch opstellend	Een journalist die de randjes opzoekt en [...] het bestuur probeert te beschadigen	Vertrouwen in een goede afloop was ver te zoeken	
Vrij stroef	Sterk formalistisch				

- Bestuursorgaan en verzoeker kijken niet altijd op dezelfde manier terug op de situatie. We zagen in twee gevallen dat het bestuursorgaan de relatie omschrijft als 'goed', terwijl de verzoeker een minder positief beeld geeft.

Aanpak bemiddeling

- We hebben gevraagd wat de partijen het ACOI hebben zien doen en welk effect dat had op de betrokkenen. Centraal staat dat het ACOI de partijen samen **aan tafel** heeft **gebracht** en dit effecten had op de **houding** van de partijen. In de woorden van een aantal betrokkenen:

‘[Het ACOI] probeerde partijen te stimuleren tot bewegen’. Dat leidde tot ‘iets meer bereidheid tot meedenken’

Het ACOI gaf ‘de gelegenheid om uit te leggen wat wij met het verzoek bedoeld hadden en waarom de uitvoering [...] onjuist en bevredigend was’. Hierdoor ‘zette het bestuursorgaan de formalistische, gejuridiseerde pet af en vertelde eerlijk hoe zij het hadden aangepakt en gaven ze toe dat het anders had gemoeten’.

‘Ze [de bemiddelaars] gaan *above and beyond*’

Een respondent zag het ‘duidelijk benoemen van de pijnpunten [door bemiddelaars] en dit bespreekbaar en begrijpelijk maken voor beide kanten. Dit had tot gevolg dat we weer 'normaal' met elkaar in gesprek konden’

‘ACOI regelde contact met de ambtelijke top van het departement, iets wat mij persoonlijk nooit was gelukt’

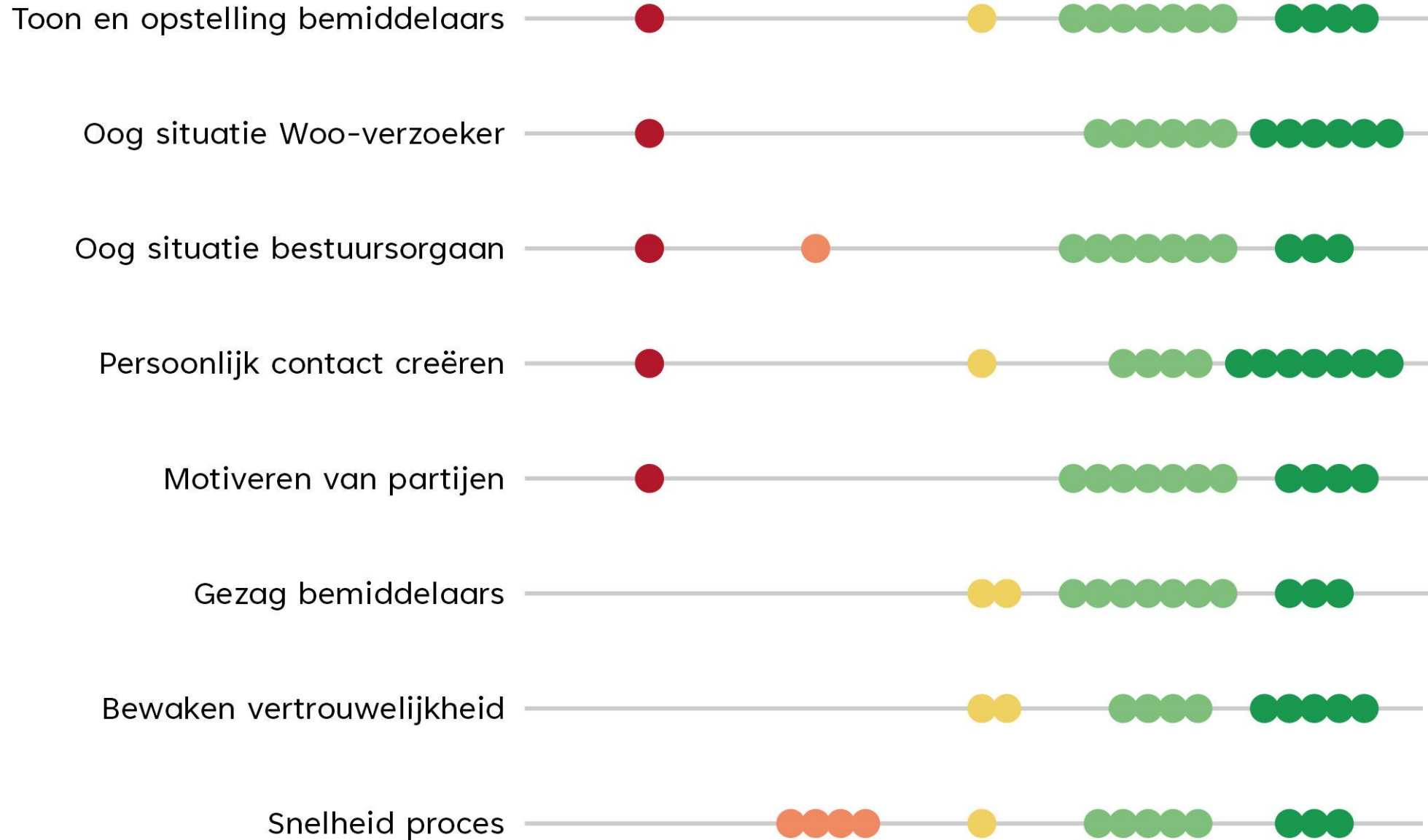
‘[De bemiddelaars] zoeken naar openingen bij beide partijen. Dat doe je uit jezelf toch minder.’

Aanpak bemiddeling

- We hebben verzoekers en bestuursorganen gevraagd om de kwaliteit van de aanpak van het ACOI en zijn bemiddelaars te beoordelen. Hierbij hebben we de focus gelegd op elementen in de aanpak die naar verwachting voordelig zijn voor een succesvolle bemiddeling. Deze zijn gebaseerd op o.a. het Handboek Woo-bemiddeling en gesprek met het ACOI. De resultaten zijn weergegeven op de volgende slide.
- Overkoepelende beeld:
 - Verzoekers en bestuursorganen beoordelen de **toon en opstelling** van de bemiddelaars in vrijwel alle bemiddelingstrajecten als goed of uitstekend.
 - De bemiddelaars creëren persoonlijk contact, motiveren partijen om mee te werken en te bewegen, bewaken vertrouwelijkheid en hebben gezag, zo blijkt uit bijna alle antwoorden.
 - Aandachtspunt is dat vier van de betrokkenen de **snelheid van het proces** als ‘matig’ beoordelen. Verder hebben we van meerdere bestuursorganen kritische geluiden gehoord over de hoe het ACOI om gaat met de belangen van het bestuursorgaan en van derden (al is op de volgende slide te zien dat veel respondenten op de vragenlijst wel positief zijn over het oog hebben voor de verzoeker en het bestuursorgaan).

We constateren dat verzoekers en bestuursorganen positief zijn over de aanpak van het ACOI. Dat betekent dat het ACOI er in deze casussen in slaagt om de voorwaarden te realiseren die het als belangrijk ziet voor succesvolle bemiddeling.

Beoordeling aanpak bemiddeling



! In de figuren in dit document zijn de reacties weergegeven op de digitale vragenlijsten. Een aantal respondenten heeft middels een interview bijgedragen aan dit onderzoek. Die zijn niet zichtbaar in de figuren, maar wel betrokken in de analyse.

Legenda

Donker rood: onvoldoende
Oranje: matig
Geel: voldoende
Licht groen: goed
Donker groen: uitstekend

Aanpak bemiddeling

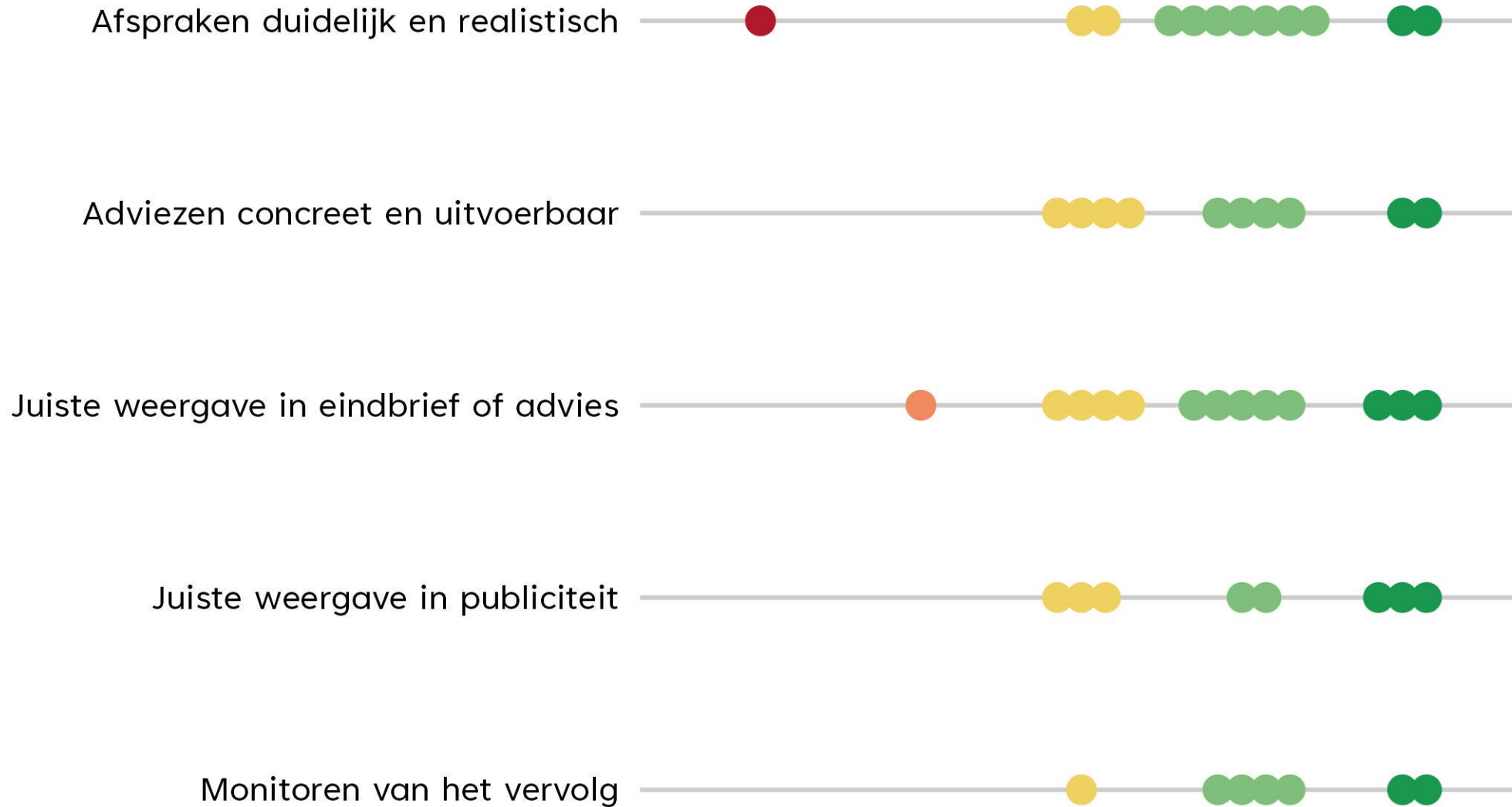
- Uit de vragenlijst en interviews komen twee kritische signalen naar voren over de aanpak van het ACOI tijdens de bemiddeling.
 - Allereerst wordt het ACOI door meerdere bestuursorganen als (te) **partijdig** ervaren:
 - Een bestuursorgaan beschrijft dat ze ‘het gevoel hadden dat het ACOI partij trok voor de betreffende journalist’.
 - Een bestuursorgaan geeft aan dat het woord ‘bemiddeling’ verkeerde verwachtingen schept. Het ACOI werkt in diens indruk vanuit een belang. Deze betrokkene heeft het gevoel dat belangen en dilemma’s van het bestuursorgaan gemakkelijk terzijde worden geschoven.
 - Een andere bestuursorgaan schetst ook het gevoel als bestuursorgaan op achterstand te staan. Hierbij is ook de indruk dat er minder aandacht uitgaat van het ACOI naar eventuele fouten in het voorproces die de Woo-verzoeker gemaakt heeft.
 - Ook heeft het ACOI volgens meerdere bestuursorganen te weinig oog voor de **belangen van derden**:
 - Een bestuursorgaan geeft aan dat vanuit het bestuursorgaan tijdens de bemiddeling contact was met de derde-belanghebbenden. Hierbij werd ook gedreigd met juridische stappen als stukken openbaar gemaakt zouden worden.
 - Een andere bestuursorgaan antwoordt, gevraagd naar verbeterpunten, dat ‘de derde-belanghebbenden op wie de informatie ziet, ook [dienen] te worden meegenomen’

Afsluiting bemiddeling

- We hebben verzoekers en bestuursorganen gevraagd om de kwaliteit van de resultaten van het werk van het ACOI te beoordelen. Hierbij hebben we de focus gelegd op de zaken die het ACOI aan het einde van een bemiddelingsproces creëert, al dan niet gezamenlijk met de betrokkenen. De resultaten zijn op de volgende slide te zien.
- Overkoepelende beeld
 - Verzoekers en bestuursorganen beoordelen de afspraken over het algemeen als **duidelijk en realistisch** en de adviezen als **concreet en uitvoerbaar**.
 - Verzoekers vinden over het algemeen ook dat het ACOI in eindbrieven, adviezen en evt. publiciteit een **juiste weergave** geeft van er in het bemiddelingstraject heeft plaatsgevonden.
 - Ook ervaren partijen de monitoring van het vervolg in bijna alle casussen als goed.
- Daarbij is relevant om op te merken dat twee van de respondenten benadrukken dat het van belang is dat de nauwkeurigheid van de weergave in het verslag en eindbrief van enorm belang kan zijn. Omdat 'ontbrekende nuances, onterechte verwijten, suggesties een onjuist beeld kunnen scheppen van de voorliggende situatie'. Daarnaast spelen de stukken van het ACOI soms een rol in juridische vervolgstappen.
- In een ander gesprek komt als **aandachtspunt** naar voren dat het ACOI nu soms eenzijdig de bemiddeling zou beëindigen en dit door betrokkenen als onprettig wordt ervaren.

We constateren dat verzoekers en bestuursorganen redelijk positief zijn over wat het ACOI oplevert aan het einde van het bemiddelingstraject. Dit zien we als voorwaarden voor het realiseren van daadwerkelijke effecten in de openbaarheid.

Beoordeling resultaten bemiddeling



Legenda

Donker rood: onvoldoende
Oranje: matig
Geel: voldoende
Licht groen: goed
Donker groen: uitstekend

Effecten bemiddeling

- We hebben verzoekers en bestuursorganen gevraagd naar de effecten van de bemiddeling. Hierbij hebben we getoetst of het ACOI in deze casussen zijn doelstellingen heeft behaald. De resultaten zijn op de volgende slide te zien.
- Overkoepelende beeld:
 - Als we kijken naar het behalen van de **(sub)doelen** van bemiddeling van het ACOI, dan is het beeld **zeer positief**. Verzoekers en bestuursorganen zijn het vaak eens of helemaal eens dat de bemiddeling de dialoog bevorderde, het onderlinge begrip vergrootte, het onderling vertrouwen versterkte en zorgde voor dejuridisering van het conflict. Er zijn relatief iets meer respondenten het oneens met de stelling dat de bemiddeling leidde tot versnelling van de oplossing.
 - Als we kijken naar het bereiken van de uiteindelijke **beoogde impact** van de bemiddeling is het beeld ook **redelijk positief**, maar zien we ook een substantieel aantal verzoekers en bestuursorganen dat aangeeft het oneens of helemaal oneens te zijn met de stelling dat de bemiddeling leidde tot het vergroten van openbaarheid van informatie. We merken hierbij op dat in de figuur alleen betrokkenen zijn weergegeven die de vragenlijst hebben beantwoordt. De twee betrokkenen die we hebben geïnterviewd zijn hier niet in opgenomen. Voor die twee gold dat in hun casus de openbaarheid ook niet werd vergroot.
 - Tot slot zien we dat het merendeel van de verzoekers en bestuursorganen aangeeft dat de deelname aan de bemiddeling ook in later werk invloed heeft gehad op interacties rondom Woo-verzoeken. Dit geldt echter niet voor iedereen.

We constateren dat het ACOI in het gros van deze casussen de (sub)doelen van bemiddeling bereikt en de beoogde effecten weet te realiseren. Tegelijkertijd constateren we dat het beeld hier gematigder is dan bij de beoordeling van de aanpak van het ACOI. In sommige gevallen is er ondanks goede aanpak, geen succes: de beoogde impact in termen van openbaarheid wordt bij meerdere casussen niet gerealiseerd.

Beoordeling effecten van bemiddeling



Legenda

Donker rood: helemaal mee oneens

Oranje: oneens

Geel: neutraal

Licht groen: eens

Donker groen: helemaal eens

Invloedrijke externe factoren

We hebben respondenten en geïnterviewden gevraagd welke externe factoren (buiten de directe invloed van het ACOI) van invloed waren op de uitkomst van de bemiddeling. Hier komen twee factoren uit naar voren die meermaals een grote rol hebben gespeeld in de ogen van betrokkenen.

- De drie casussen waar de bemiddeling geen succes was, hebben gemeen dat grote **belangen van derden** - over wie de informatie ging - meespeelden: veehouderijen, bedrijven die hernieuwbare energie opwekken of CO₂ uitstoot verminderen en OMT-leden en vaccinontwikkelaars. Deze derden zaten niet aan tafel bij de bemiddeling. In één casus rondom de openbaarmaking van ambtsberichten door Buitenlandse Zaken (opgenomen in hoofdstuk 'advies') was juist te zien dat de belangen van derden eraan bijdroegen dat informatie tóch openbaar werd. Daar werkte niet-openbaarmaking nadelig voor onder meer de IND.
- Ook word in drie casussen benoemd dat de **positie van de bewindspersoon** of ambtelijke top een belangrijke rol speelt. Dit kwam in ieder geval naar voren in de casussen rondom de emissiegegevens, rondom COVID-19-stukken en rondom de openbaarmaking van ambtsberichten. Bij LVVN was een wisseling in de bewindspersoon naar inschatting van de journalisten aanleiding voor het niet langer openbaar maken van gegevens. Bij BZ werd het openbaar maken juist beter mogelijk met een wisseling. Bij VWS leidde de betrokkenheid van iemand in de ambtelijke top weliswaar niet tot oplossing, maar wel tot beweging.

Genoemde ontwikkelmogelijkheden

We hebben bestuursorganen en verzoekers gevraagd naar de manieren waarop het ACOI haar toegevoegde waarde zou kunnen vergroten. Daarbij zijn de volgende punten naar voren gekomen:

- Vanuit meerdere bestuursorganen is aandacht gevraagd voor neutraliteit in de bemiddeling en oog voor de context van het bestuursorgaan.
- Vanuit meerdere bestuursorganen is gevraagd om oog te hebben voor de belangen van derden over wie de te openbare informatie gaat.
- Vooral vanuit verzoekers is het signaal dat het proces soms niet als snel of versnellend wordt ervaren. In meerdere antwoorden en gesprekken komt de wens voor een ‘kortere route’ ter sprake.



2. Advisering

- *Onderzochte casussen*
- *Aanpak advisering*
- *Het advies*
- *Effecten advisering*
- *Genoemde ontwikkelmogelijkheden*

Onderzochte casussen en impact

Jaar	Bestuursorgaan	Thematiek	Succes?
2023	Ministerie van BZK	Advies over archivering van chatberichten	Ja

Het ACOI adviseerde om werkgerelateerde chatberichten van sleutelfunctionarissen (waaronder de minister-president) zorgvuldig te beheren en bewaren. De minister van BZK heeft dit advies als uitgangspunt genomen bij de het opstellen van nieuw beleid. De adviezen zijn, na enkele nuancering, overgenomen.

2024	Alle organen (stas. Digitalisering en Koninkrijks-relaties in bijzonder)	Advies over behandeling van Woo-verzoeken door bestuursorganen	Deels
------	--	--	-------

Het ACOI adviseerde om beter samen te werken met Woo-verzoekers en Woo-behandelaren hiervoor mandaat en middelen te geven. Ook bood het ACOI de staatssecretaris aan om hiervoor een leidraad te ontwikkelen. Dit heeft het ACOI gedaan middels de samenwerkingwijzer. Uit gesprek met BZK blijkt dat mede dankzij alle inspanningen van het ACOI de omgang met Woo-verzoekers in het algemeen is verbeterd. Het advies om de werkwijze van de leidraad landelijk in te voeren en te verplichten middels een AMvB, is nog niet opgevolgd.



Onderzochte casussen en impact [2]

Jaar	Bestuursorgaan	Thematiek	Succes?
2024	Ministeries van OCW, IenW en het Nationaal Archief	Advies over openbaarmaking van archieven rondom de Bijlmervliegramp	Ja
Het ACOI adviseerde om de openbaarheid van het archief te vergroten. Drie van de vier adviezen zijn overgenomen.			
2025	Ministerie van BZ	Advies over openbaarmaking van ambtsberichten over de veiligheidssituatie van landen	Ja
Het ACOI adviseerde om terug te komen op een eerder besluit en de ambtsberichten weer openbaar te maken. De minister van BZ heeft dit advies overgenomen.			
2022 - 2025	VNG, UvW en IPO	Adviezen over meerjarenplannen	Deels
Het ACOI heeft een advies uitgebracht aan de bewindspersonen van BZK en OCW over het eerste ‘Meerjarenplan voor openbaarheid en informatiehuishouding 2024-2025’ van de Rijksoverheid, de VNG, IPO en de UvW. Betrokkenen van deze instellingen hebben bij hun antwoorden over hun ervaringen en beoordelingen een overkoepelend beeld gedeeld. Rode draad in deze ervaringen is dat het van toegevoegde waarde is dat een onafhankelijke partij op afstand meekijkt en beoordeeld. Ze schetsen een positief beeld van de effecten van de adviezen.			



Aanpak advisering

“ACOI stelde zich respectvol en niet dwingend op”

- We hebben verzoekers en bestuursorganen gevraagd om de kwaliteit van de aanpak van het ACOI. Hierbij hebben we de focus gelegd op elementen in de aanpak die naar verwachting bijdragen aan succesvolle advisering. Hierbij hebben we o.a. gebruik gemaakt van de interne procesbeschrijving van advisering door het ACOI en gesprekken met het ACOI. De resultaten zijn weergegeven op de volgende slide.
- Overkoepelende beeld:
 - Bestuursorganen beoordelen de **toon en opstelling** van het ACOI in alle adviestrajecten als goed of uitstekend. Ook ten aanzien van de **gebruikte methode, afstemming** over de inhoud en het waar relevant **betrekken** van **expertise** van derden uitten vrijwel alle bestuursorganen zich positief.

We constateren dat bestuursorganen positief zijn over de aanpak van het ACOI. Dat betekent dat het ACOI er in deze casussen in slaagt om de voorwaarden te realiseren die bijdragen aan succesvolle advisering.

Beoordeling aanpak advies



Legenda

Donker rood: onvoldoende
Oranje: matig
Geel: voldoende
Licht groen: goed
Donker groen: uitstekend



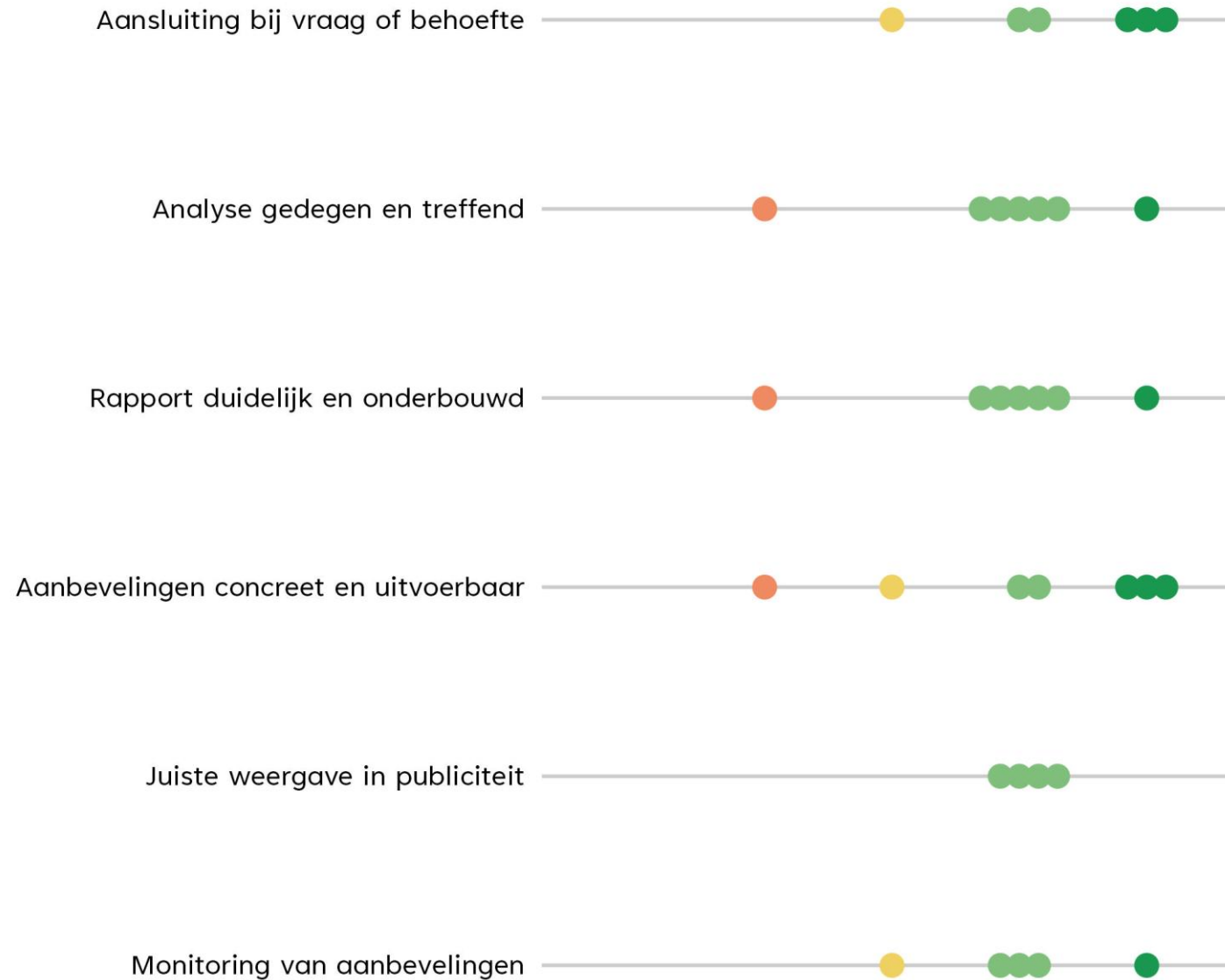
Het advies

“Helder advies met gedetailleerde aanbevelingen”

- We hebben bestuursorganen gevraagd om de kwaliteit van de adviezen te beoordelen. Hierbij hebben we in gesprek met het ACOI elementen geselecteerd die naar verwachting voorwaardelijk zijn voor succesvolle advisering. De resultaten zijn weergegeven op de volgende slide.
- Overkoepelende beeld:
 - Bestuursorganen zijn over het algemeen positief over de kwaliteit van de adviezen. Deze sluiten bijna altijd aan bij de vraag of behoefte, zijn gestoeld op een gedegen en treffende analyse en de rapportage is duidelijk en onderbouwd, volgens bijna alle respondenten.
 - Hoewel het merendeel van de betrokken bestuursorganen aangeeft dat en de adviezen concreet en uitvoerbaar waren, hebben we in de vragenlijst en interviews ook een aantal keer het signaal ontvangen dat adviezen nog abstract kunnen zijn. Om de kans op uitvoering te vergroten, helpt het als de adviezen praktisch zijn ingestoken: *hoe kan een bestuursorgaan de openbaarheid vergroten?* (ook binnen diens handelingsbevoegdheid). Ook een andere respondent noemt het als verbetermogelijkheid voor het ACOI om inhoudelijke sessies te organiseren na adviezen. Deze respondent wijst erop dat het ACOI met veel adviezen komt en deze soms nog moeilijk zijn om te doorgronden voor kleinere organen.

We constateren dat bestuursorganen over het algemeen positief zijn over de kwaliteit van de adviezen van het ACOI. Dat betekent dat het ACOI er in deze casussen in slaagt om de voorwaarden te realiseren die van belang zijn om de uiteindelijke openbaarheid van beleid te vergroten.

Beoordeling resultaten van advies



Legenda

Donker rood: onvoldoende

Oranje: matig

Geel: voldoende

Licht groen: goed

Donker groen: uitstekend



“De adviezen hebben autoriteit. In mijn annotaties naar het bestuur [...] verwijs ik er veel naar.”

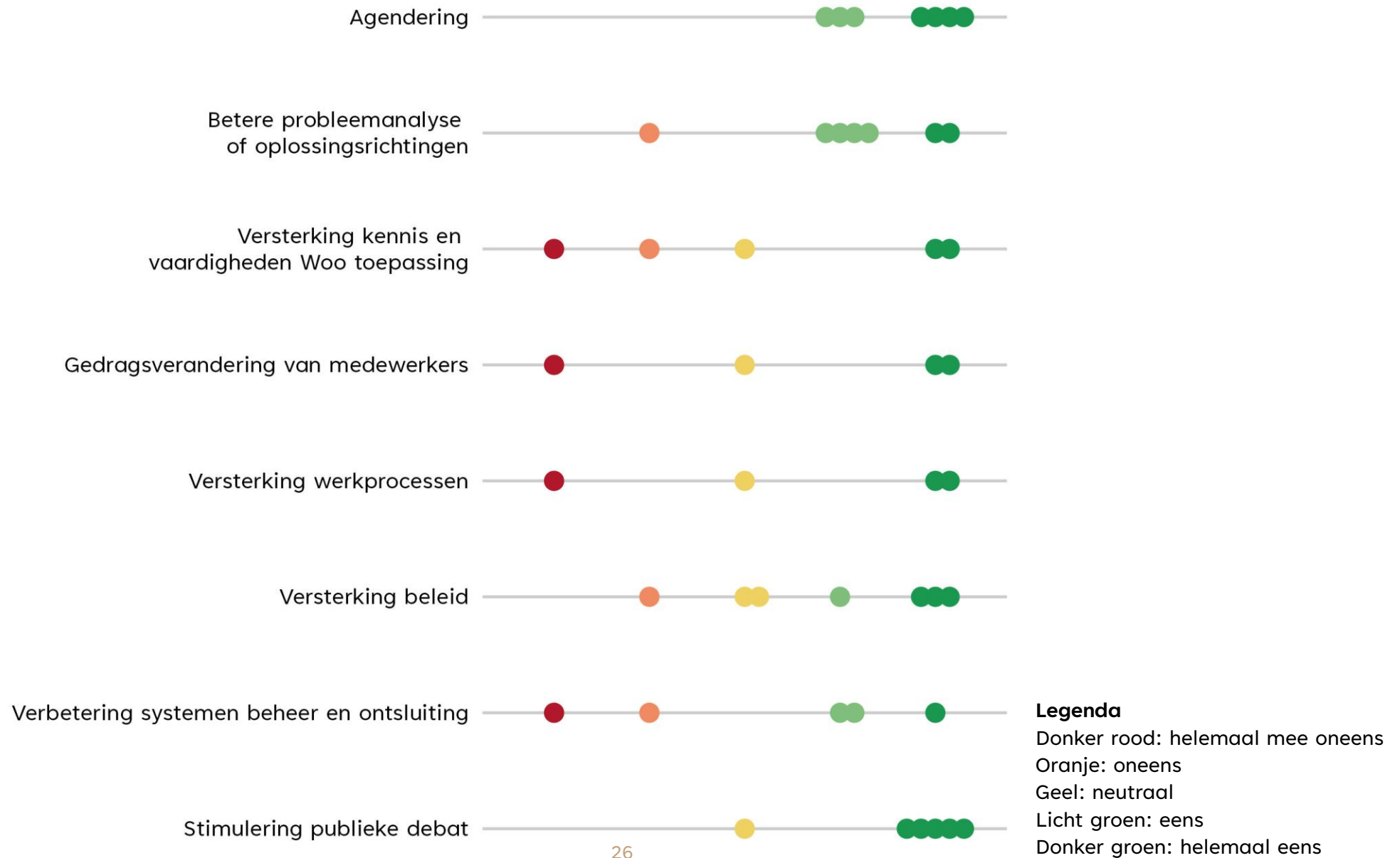
Effecten advisering

- We hebben bestuursorganen gevraagd om de effecten van de adviezen te beoordelen. Deze zijn gebaseerd op de impacttheorie die in gesprek met het ACOI is ontwikkeld. Het zijn elementen die naar verwachting voorwaardelijk zijn voor de uiteindelijke vergroting van de openbaarheid. De resultaten zijn weergegeven op de volgende slide.
- Overkoepelende beeld:
 - De bestuursorganen zijn het bijna allemaal eens met de stellingen dat de adviezen leiden tot agendering en een betere probleemanalyse en/of het formuleren van oplossingsrichtingen.
 - De stellingen over de mate waarin de adviezen leiden tot versterking van kennis en vaardigheden, gedragsverandering, versterking van werkprocessen en verbetering van systemen van beheer en ontsluiting worden door sommige bestuursorganen positief en door andere neutraal of negatief beantwoordt (zijn telkens dezelfde casussen). Ook geven bij deze stellingen meerdere bestuursorganen aan het niet te weten (niet weergegeven in figuur).
 - De bestuursorganen geven in bijna alle gevallen aan dat ze het eens zijn met de stelling dat het publieke debat is gestimuleerd door het advies.

We constateren dat het ACOI in deze casussen de verschillende beoogde effecten van adviezen ten delen weet te realiseren. Net als bij bemiddeling, constateren we bij advies dat het beeld bij de effecten gematigder is dan bij de aanpak. Overigens zagen we dat, ondanks dat niet alle potentiële effecten uit de impacttheorie werden gerealiseerd, dat de adviezen vaak wel werden opgevolgd.

“Dit advies heeft veel betekent voor betrokkenen bij [de] Bijlmervliegramp”

Beoordeling effecten van advies



Genoemde ontwikkelmogelijkheden

- We hebben bestuursorganen gevraagd naar de manieren waarop het ACOI haar toegevoegde waarde zou kunnen vergroten. Daarbij zijn de volgende punten naar voren gekomen:
 - Eén van de betrokkenen geeft aan dat het behulpzaam zou zijn als het ACOI inhoudelijke sessies rondom adviezen zou organiseren. Dit sluit aan bij een signaal geuit in een interview, dat adviezen soms nog abstract kunnen zijn en vertaalslag welkom is naar hóe bestuursorganen adviesrichtingen kunnen implementeren.
 - Eén van de betrokkenen geeft aan dat het fijn zou zijn als de collegeleden meer zichtbaar zouden worden voor bestuurders.
 - Eén van de betrokkenen geeft aan dat de meerwaarde zit in het afwegen van belangen van verschillende domeinen, waaronder openbaarheid (Woo), Archivering (Archiefwet), Informatiebeveiliging, Privacy (AVG) en Digitale Autonomie. De oproep is om hier meer aandacht aan te besteden als ACOI. Ditzelfde wordt geuit in een interview. In sommige adviezen heeft het ACOI hier meer aandacht voor dan in andere, aldus deze respondent.
 - Eén van de betrokkenen noemt het aandacht houden voor het nadenken en handelen t.a.v. openbaarheid van informatie in het hele proces vanaf creatie. Als adviezen gaan over informatie die al in archieven ligt, is het goed om hier ook de vertaalslag te blijven maken naar het hier en nu.

3. Kennisdeling

- *Toelichting onderzochte casus*
- *Beoordeling kennisdelingsactiviteiten algemeen*
- *Beoordeling samenwerkwijzer en onderdelen*
- *Beoordeling effecten samenwerkwijzer*

Onderzochte casus: samenwerkwijzer

- We hebben de samenwerkwijzer centraal gesteld als casus voor kennisdelingsproducten. De samenwerkwijzer is de meest prominente werkwijzer die het ACOI heeft ontwikkeld. Deze is gericht aan de Woo-behandelaar om te ondersteunen om tot goed contact en samenwerking met de Woo-verzoeker te komen. De werkwijzer geeft praktische handvatten en richting voor het initiëren en onderhouden van de samenwerking, én gaat in op lastige situaties, zoals omvangrijke verzoeken of als wanneer goed contact met de verzoeker niet mogelijk is.

Kennisdelingsactiviteiten

- We hebben Woo-coördinatoren en andere relevante betrokkenen van bestuursorganen eerst gevraagd om een beoordeling te geven van de kennisdelingsactiviteiten van het ACOI waar ze mee bekend waren (breder dan de samenwerkingwijzer). De resultaten zijn weergegeven op de volgende slide.
- Overkoepelende beeld:
 - De beoogde doelgroep uit zich vrijwel in alle gevallen positief over de kennisdelingsactiviteiten van het ACOI, zoals de informatie op de website, de online community, leerkringen en de werkwijzers.

We constateren dat de beoogde doelgroep positief is over de kennisdelingsactiviteiten van het ACOI.

Beoordeling kennisdelingsactiviteiten



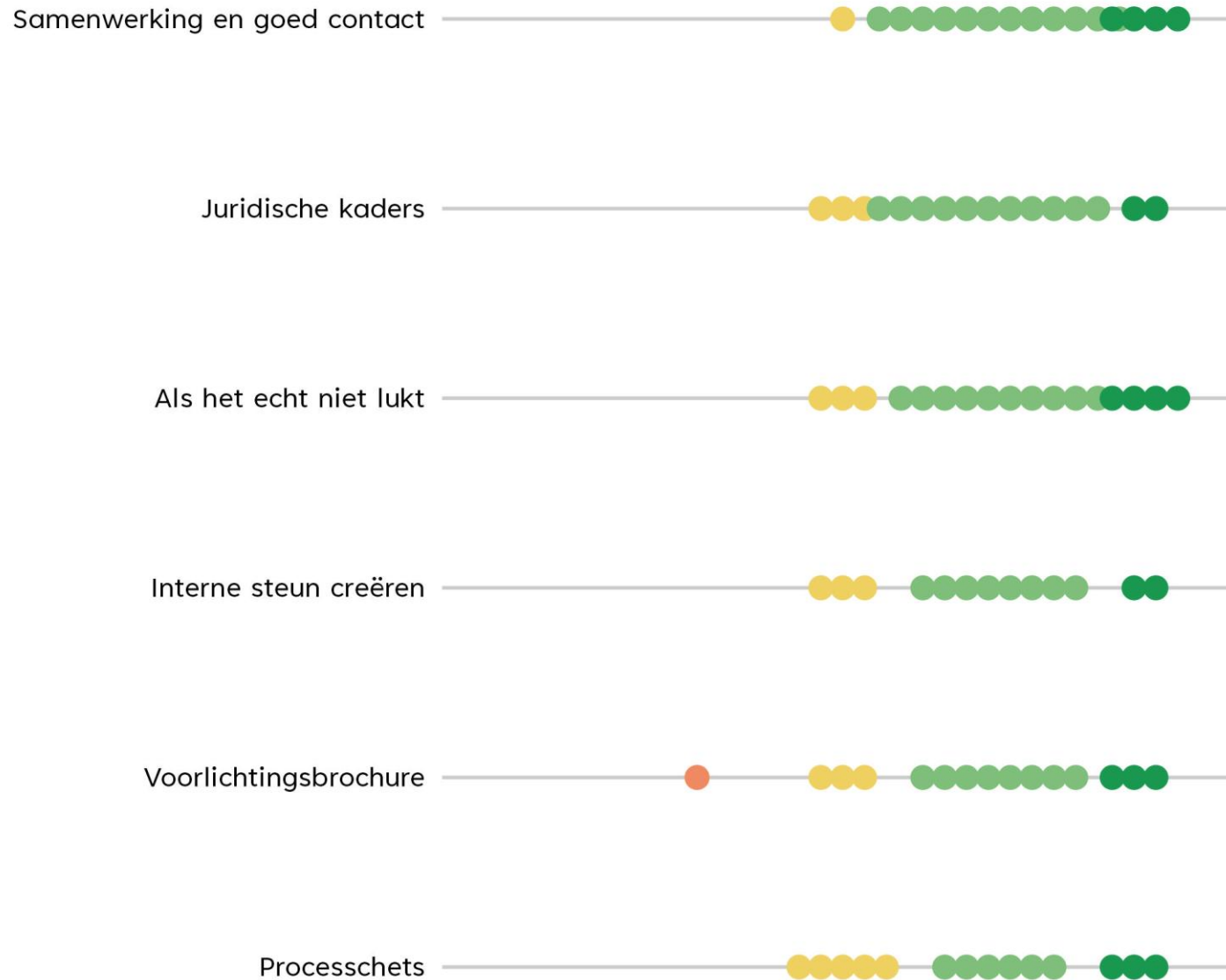
Kwaliteit van de samenwerkingwijzer

- We hebben Woo-coördinatoren en andere beoogde gebruikers gevraagd om een beoordeling te geven van de losse onderdelen van de samenwerkingwijzer (voor zover ze ermee bekend waren). Deze onderdelen waren in samenspraak met het ACOI geselecteerd. De resultaten zijn weergegeven op de volgende slide.
- Overkoepelende beeld:
 - De beoogde gebruikers uiten zich vrijwel in alle gevallen positief over de losse onderdelen van de samenwerkingwijzer, zoals de onderdelen gericht op samenwerking en goed contact, de juridische kaders en ‘als het echt niet lukt’. Ook viel op dat een groot deel van de beoogde gebruikers bekend was met de losse onderdelen.

We constateren dat de beoogde doelgroep positief is over de kwaliteit van de samenwerkingwijzer. Daarmee is voldaan aan een belangrijke voorwaarde voor het realiseren van doorwerking.

“als ik in contact treed met een verzoek lees ik vaak even de wijzer door om niks te vergeten maar ook als oppepper voor mezelf”

Beoordeling onderdelen samenwerk wijze



Legenda

- Donker rood: onvoldoende
- Oranje: matig
- Geel: voldoende
- Licht groen: goed
- Donker groen: uitstekend



“Het werkt een beetje als een soort intervisie-collega”

Effecten van de samenwerkingwijzer

- We hebben Woo-coördinatoren en andere beoogde gebruikers gevraagd om een beoordeling te geven van de effecten van het gebruik van de samenwerkingwijzer. De resultaten zijn weergegeven op de volgende slide.
- Overkoepelende beeld:
 - De respondenten geven aan dat de grootste doorwerking in hun werk zit in de nadruk op goed contact, het centraal stellen van de informatiebehoefte van de verzoeker en het weten wat te doen als het echt niet lukt.
 - Uit de antwoorden van de respondenten blijkt dat de samenwerkingwijzer iets minder vaak (ten opzichte van de andere beoogde effecten) tot gevolg heeft dat de verzoeker wordt betrokken bij de selectie, het verzoek z.s.m. wordt afgehandeld of leidt tot uitleg bij niet-openbaring. Tegelijkertijd zien we ook hier geregeld positieve antwoorden.

We constateren dat de beoogde doelgroep over het algemeen positief is over de doorwerking die uitgaat van de samenwerkingwijzer.

Beoordeling effecten samenwerkingwijzer



Legenda

Donker rood: helemaal mee oneens
Oranje: oneens
Geel: neutraal
Licht groen: eens
Donker groen: helemaal eens



4. Positionering van het college

Beoordeling positionering

- Tot slot hebben we alle deelnemers die zijn bevestigd over adviezen en bemiddelingszaken gevraagd om een beoordeling te geven van de positionering van het college. Daarbij vroegen we naar 5 thema's die in oprichtingsstukken van het ACOI als belangrijk waren gemarkeerd: gezag, geloofwaardigheid, onafhankelijkheid, balans en zichtbaarheid.
- Overkoepelende beeld:
 - Het merendeel van de deelnemers uit zich positief op alle elementen. We zien ook een klein aantal respondenten dat meerdere elementen als 'onvoldoende' of 'matig' beoordeelt.

Beoordeling positionering



Legenda

- Donker rood: onvoldoende
- Oranje: matig
- Geel: voldoende
- Licht groen: goed
- Donker groen: uitstekend



5. Vragenlijsten

- *Vragenlijst advies en bemiddeling*
- *Vragenlijst kennisdeling*



Vragenlijst advies en bemiddeling

Achtergrond

1. Wat is uw naam?

2. Namens welke organisatie kwam u in aanraking met advies en/of bemiddeling van het ACOI?

3. Welke casus was u bij betrokken?

- Advies: 'Kan dit weg?' – 'Nee'. Advies over het beheren en bewaren van chatberichten bij de overheid
- Advies: Wat kan ik voor u doen? Adviezen voor de behandeling van Woo-verzoeken naar aanleiding van de invoeringstoets Wet open overheid
- Advies: Geen afgesloten hoofdstuk. Advies om de openbaarheid van het archief over de Bijlmervliegcramp te vergroten
- Bemiddelingstraject: bemiddeling journalist The Investigative Desk en Ministerie van VWS
- Bemiddelingstraject: bemiddeling journalisten Investico en Erasmus
- Bemiddelingstraject: bemiddeling journalist De Limburger en gemeente Gulpen-Wittem
- Bemiddelingstraject: bemiddeling Follow the Money, NRC en Omroep Gelderland inzake intrekking Woo-besluit RVO
- Bemiddelingstraject: bemiddeling onderzoeker en gemeente Leeuwarden
- Advies: Advies over openbaarmaking van algemene en thematische ambtsberichten

4. Mogen wij u – in het geval we korte verduidelijkingsvragen hebben – kort benaderen per telefoon of email? Zo ja, op welk nummer of mailadres kunnen we u dan het beste bereiken?

Reflectievragen

5. Wat was de situatie voordat het ACOI werd betrokken? [bemiddeling én advies]

6. Hoe zou u de relatie tussen u en uw wederpartij beschrijven vóór de betrokkenheid van het ACOI? [bemiddeling]

7. Wat waren uw verwachtingen vooraf van de bemiddeling en wat dit zou opleveren? [bemiddeling]

8. Wat zag u het ACOI binnen het bemiddelingstraject doen? Wat voor effect had dit? [bemiddeling]

9. Wat zag u uw wederpartij binnen het bemiddelingstraject doen? Wat voor effect had dit? [bemiddeling]

10. Waren er ontwikkelingen van buiten die bepalend waren in het proces of de uitkomst van het bemiddelingstraject? Zo ja, welke en wat was het effect hiervan? (denk bijvoorbeeld aan druk vanuit politiek, bewindspersonen of de maatschappij)

11. Wat is er *na* de betrokkenheid van het ACOI gebeurd? [bemiddeling én advies]

12. Heeft de bemiddeling invloed gehad op hoe u of uw organisatie sindsdien te werk gaat in soortgelijke gevallen? Zo ja, hoe? [bemiddeling]

13. Alles overziend, wat is volgens u de toegevoegde waarde van het ACOI geweest? [bemiddeling én advies]

14. Hoe zou het ACOI in de toekomst haar toegevoegde waarde in soortgelijke casussen kunnen vergroten? [bemiddeling én advies]

Vragenlijst advies en bemiddeling [2]

Stellingen ter beoordeling van het werk van het ACOI

Om een beter beeld te krijgen van de sterke kanten en ontwikkelmogelijkheden in het werk van het ACOI, willen we u een aantal stellingen voorleggen die raken aan het proces en de uitkomsten van het advies- en/of bemiddelingstraject waarbij u betrokken bent geweest.

15. Hoe beoordeelt u de samenwerking met het ACOI? [bemiddeling én advies]

Kolomkoppen:

Onvoldoende	Matig	Voldoende	Goed	Uitstekend	Weet ik niet/geen mening/n.v.t.
-------------	-------	-----------	------	------------	---------------------------------

Rijen:

- o De mate waarin het ACOI u vooraf betrokken in de aanpak
- o De mate waarin het ACOI afspraken nakwam

16. Zijn er zaken die u wilt toelichten in uw beoordeling van de samenwerking met het ACOI?

Vragen aan betrokkenen bij een bemiddelingstraject

17. Hoe beoordeelt u de kwaliteit van de aanpak (van de bemiddelaars) van het ACOI tijdens de bemiddelingsfase? [bemiddeling]

Kolomkoppen:

Onvoldoende	Matig	Voldoende	Goed	Uitstekend	Weet ik niet/geen mening/n.v.t.
-------------	-------	-----------	------	------------	---------------------------------

Rijen:

- o Toon en opstelling van de bemiddelaars
- o Oog voor situatie van Wag-verzoeker
- o Oog voor situatie van bestuursorgaan
- o Persoonlijk contact tot stand brengen tussen de partijen
- o Motiveren om mee te werken en te bewegen
- o Gezag van de bemiddelaars
- o Bewaken van vertrouwelijkheid tijdens gesprekken
- o Snelheid van het proces

18. Zijn er zaken die u wilt toelichten in uw beoordeling van de kwaliteit van de aanpak?

19. Hoe beoordeelt u de kwaliteit van de resultaten van het werk van het ACOI? [bemiddeling]

Kolomkoppen:

Onvoldoende	Matig	Voldoende	Goed	Uitstekend	Weet ik niet/geen mening/n.v.t.
-------------	-------	-----------	------	------------	---------------------------------

Rijen:

- o De mate waarin de tot stand gebrachte afspraken tussen bestuursorgaan en Wag-verzoeker duidelijk en realistisch zijn
- o De mate waarin eventuele adviezen van het ACOI na bemiddeling concreet en uitvoerbaar zijn
- o De mate waarin de eindbrief of het advies na bemiddeling een goede reflectie geven van het bemiddelingsproces
- o De mate waarin eventuele nieuwberichten of mediaoptredens van het ACOI een goede reflectie geven van het voorafgaande
- o De mate waarin en de wijze waarop het ACOI het vervolg monitort

20. Zijn er zaken die u wilt toelichten in uw beoordeling van de kwaliteit van de resultaten van het werk van het ACOI?

21. Hoe beoordeelt u de effecten van de bemiddeling van het ACOI? [bemiddeling]

Kolomkoppen:

Helemaal oneens	Oneens	Neutraal	Eens	Helemaal eens	Weet ik niet/geen mening/n.v.t.
-----------------	--------	----------	------	---------------	---------------------------------

Rijen:

- o Het bevorderde de dialoog tussen de Wag-verzoeker en het bestuursorgaan
- o Het versnelde de oplossing
- o Het vergrootte het onderlinge begrip
- o Het versterkte het onderlinge vertrouwen
- o Het dejuridiseerde het conflict
- o Het zorgde voor een vergroting van de openbaarheid van overheidsinformatie
- o Het heeft ook in later werk invloed gehad op mijn interacties met bestuursorganen of Wag-verzoekers

22. Zijn er zaken die u wilt toelichten in uw beoordeling van de effecten van de bemiddeling?

Vragenlijst advies en bemiddeling [3]

Vragen aan begunstigden van een adviesrapport

23. Hoe beoordeelt u de kwaliteit van het proces van de totstandkoming van het advies?

[advies]

Kolomkoppen:

Onvoldoende	Matig	Voldoende	Goed	Uitstekend	Weet ik niet/geen mening/n.v.t.
-------------	-------	-----------	------	------------	---------------------------------

Rijen:

- o Toon en opstelling van de ACOI medewerkers
- o De gebruikte methode
- o De afstemming met bestuursorganen over de inhoud
- o Het waar nodig betrekken van relevante expertise van derden

24. Zijn er zaken die u wilt toelichten in uw beoordeling van de kwaliteit van het proces?

25. Hoe beoordeelt u de kwaliteit van de resultaten van het werk van het ACOI? [advies]

Kolomkoppen:

Onvoldoende	Matig	Voldoende	Goed	Uitstekend	Weet ik niet/geen mening/n.v.t.
-------------	-------	-----------	------	------------	---------------------------------

Rijen:

- o De mate waarin het advies aansluit bij de oorspronkelijke vraag en kennisbehoefte
- o De mate waarin de analyse gedegen en treffend is
- o De mate waarin het rapport duidelijk en onderbouwd is
- o De mate waarin de aanbevelingen concreet en uitvoerbaar zijn
- o De mate waarin nieuwberichten of mediaoptredens van het ACOI een goede reflectie geven van het rapport
- o De mate waarin en wijze waarop het ACOI de opvolging van aanbevelingen monitort

26. Zijn er zaken die u wilt toelichten in uw beoordeling van de kwaliteit van de resultaten van het werk van het ACOI?

27. Hoe beoordeelt u de effecten van het advies van het ACOI? [advies]

Kolomkoppen:

Helemaal oneens	Oneens	Neutraal	Eens	Helemaal eens	Weet ik niet/geen mening/n.v.t.
-----------------	--------	----------	------	---------------	---------------------------------

Rijen:

- o Het heeft geleid tot **agendering** van dit thema
- o Het heeft geleid tot een betere **probleemanalyse** en/of het formuleren van **oplossingsrichtingen**
- o Het heeft geleid tot versterkte **kennis en vaardigheden** over (toepassing van de) **Woo**. Het heeft geleid tot **gedragsverandering** bij medewerkers van bestuursorganen
- o Het heeft geleid tot versterking van **werkprocessen** openbaarheid/informatiehuishouding
- o Het heeft geleid tot versterking van **beleid** rondom openbaarheid/informatiehuishouding (wetten, regels en **AMvB's**)
- o Het heeft geleid tot verbeteringen in **systemen** van beheer en ontsluiting van informatie
- o Het heeft het **publieke debat** gestimuleerd rondom openbaarheid/informatiehuishouding

28. Zijn er zaken die u wilt toelichten in uw beoordeling van de effecten van het advies?

Afsluiting

29. Wat is uw reflectie op de positionering van het ACOI als instituut? [bemiddeling én advies]

Kolomkoppen:

Onvoldoende	Matig	Voldoende	Goed	Uitstekend	Weet ik niet/geen mening/n.v.t.
-------------	-------	-----------	------	------------	---------------------------------

Rijen:

- o Het gezag
- o De geloofwaardigheid
- o De onafhankelijkheid
- o De balans tussen journalistiek, wetenschap en openbaar bestuur
- o De zichtbaarheid

30. Zijn er zaken die u wilt toelichten in uw beoordeling van de positionering?



Vragenlijst kennisdeling

1. Wat is uw naam?

2. Aan welke organisatie bent u verbonden?

3. In hoeverre bent u bekend met het Adviescollege Openbaarheid en Informatiehuishouding (ACOI)?

- ☐ Ik heb niet eerder van het ACOI gehoord [naar einde vragenlijst]
- ☐ Ik heb wel eens iets gelezen over het ACOI
- ☐ Ik heb een aantal stukken van het ACOI bekeken en/of gelezen
- ☐ Ik volg wat het ACOI doet en publiceert

4. Met welke van de onderstaande kennisdelingsactiviteiten en -producten van het ACOI bent u in aanraking gekomen? [meerdere antwoorden mogelijk]

- ☐ Informatie op de website van ACOI
- ☐ Online community ACOI / Kennisdeling op KIA
- ☐ Online webinar(s)
- ☐ Lezing(en), training(en) of workshop(s)
- ☐ Leerkring voor Wgo-contactpersonen en behandelaars
- ☐ Samenwerkwijzer
- ☐ Werkwijzer inzage onder geheimhouding
- ☐ Gepubliceerde onderzoeken
- ☐ Anders, namelijk:

5. Hoe beoordeelt u de kwaliteit van deze kennisdelingsactiviteiten en -producten van het ACOI over het algemeen? [antwoorden uit vorige vraag meenemen]

Kolomkoppen:

Onvoldoende	Matig	Voldoende	Goed	Uitstekend	Weet ik niet/geen mening/n.v.t.
-------------	-------	-----------	------	------------	---------------------------------

Rijen:

- ☐ Informatie op de website van ACOI
- ☐ Online community ACOI / Kennisdeling op KIA
- ☐ Online webinar(s)
- ☐ Lezing(en), training(en) of workshop(s)
- ☐ Leerkring voor Wgo-contactpersonen en behandelaars
- ☐ Samenwerkwijzer
- ☐ Werkwijzer inzage onder geheimhouding
- ☐ Gepubliceerde onderzoeken
- ☐ Anders, namelijk:

6. Zijn er zaken die u wilt toelichten in uw beoordeling van de kennisdelingsactiviteiten en -producten?

Vragen over samenwerkwijzer

7. In hoeverre bent u bekend met de samenwerkwijzer van het ACOI?
- ☐ Ik heb niet eerder van de samenwerkwijzer gehoord [naar afsluitende vraag]
 - ☐ Ik heb van de samenwerkwijzer gehoord, maar deze niet gelezen of gebruikt [sla vraag 9 t/m 17 over]
 - ☐ Ik heb de samenwerkwijzer eens of enkele keren gelezen of gebruikt
 - ☐ Ik heb de samenwerkwijzer regelmatig gelezen of gebruikt

8. Aan de samenwerkwijzer ligt de filosofie ten grondslag dat goed contact en overleg (oftewel: samenwerking) tussen behandelaar en verzoeker het fundament zijn van geslaagde afhandeling van Wgo-verzoeken. Van een behandelaar vereist dit een actieve en dienstverlenende houding. Onderschrijft u deze filosofie?

- ☐ Ja
- ☐ Deels
- ☐ Nee

9. Kunt u een toelichting geven op de mate waarin u de filosofie van de samenwerkwijzer onderschrijft?

10. In hoeverre bent u bekend met de onderstaande onderdelen van de samenwerkwijzer? [meerdere antwoorden mogelijk]

Kolomkoppen:

Onbekend	Enigszins bekend	Bekend	Weet ik niet
----------	------------------	--------	--------------

Rijen:

- ☐ Adviezen en tips voor samenwerking en goed contact
- ☐ De juridische kaders
- ☐ Tips en situaties over als goed contact écht niet lukt
- ☐ Tips voor hoe je als expert steun kan krijgen van jouw organisatie
- ☐ De voorlichtingsbrochure voor Wgo-verzoekers
- ☐ Schets van het proces bij een Wgo-verzoek

11. Hoe beoordeelt u de bruikbaarheid in uw werk van de onderstaande onderdelen van de samenwerkwijzer? [meerdere antwoorden mogelijk]

Kolomkoppen:

Onvoldoende	Matig	Voldoende	Goed	Uitstekend	Weet ik niet/geen mening/n.v.t.
-------------	-------	-----------	------	------------	---------------------------------

Rijen:

- ☐ Adviezen en tips voor samenwerking en goed contact
- ☐ De juridische kaders
- ☐ Tips en situaties over als goed contact écht niet lukt
- ☐ Tips voor hoe je als expert steun kan krijgen van jouw organisatie
- ☐ De voorlichtingsbrochure voor Wgo-verzoekers
- ☐ Schets van het proces bij een Wgo-verzoek

Vragenlijst kennisdeling [2]

12. Zijn er zaken die u wilt toelichten op uw beoordeling van de samenwerkingwijzer?

13. Welke invloed heeft de samenwerkingwijzer op de werkwijze van u of uw bestuursorgaan bij Wgo-verzoeken?

De samenwerkingwijzer zorgt dat ik vanuit mijn functie (of we vanuit het bestuursorgaan)...

Kolomkoppen:

Helemaal oneens	Oneens	Neutraal	Eens	Helemaal eens	Weet ik niet/geen mening/n.v.t.
-----------------	--------	----------	------	---------------	---------------------------------

Rijen:

- ☐ ... meer nadruk leg(gen) op goed contact tijdens het hele proces
- ☐ ... de informatiebehoefte van de verzoeker meer centraal stel(len)
- ☐ ... de verzoeker meer betrek(ken) bij de selectie van documenten
- ☐ ... Wgo-verzoeken zo snel mogelijk afhandel(en)
- ☐ ... meer uitleg geef (of geven) als informatie niet openbaar wordt gemaakt
- ☐ ... beter weet (of weten) wat te doen als het contact met de verzoeker écht niet lukt

14. Zijn er zaken die u wilt toelichten op de invloed van de samenwerkingwijzer op uw werkwijze?

15. Zijn er zaken die verbeterd kunnen worden aan de samenwerkingwijzer? Zo ja, welke?

16. Wat heeft u nodig om de (filosofie van de) samenwerkingwijzer beter in de praktijk te brengen? Dit kunnen zaken zijn die u vanuit het ACOI nodig heeft, maar ook vanuit uw eigen organisatie of daarbuiten.

Vragen aan over de voorlichtingsbrochure voor de verzoeker bij de Samenwerkingwijzer

17. Stuur uw organisatie de Wgo voorlichtingsbrochure van het ACOI (of een eigen variant die daarop is geïnspireerd) mee op het moment dat een Wgo-verzoek binnenkomt of in behandeling wordt genomen?

- ☐ Dit doen we niet
- ☐ Dit doen we nog niet, maar zijn we van plan
- ☐ Dit doen we soms
- ☐ Dit doen we altijd
- ☐ Weet ik niet

Afsluitend

18. Heeft u tot slot nog punten die u zou willen meegeven aan het ACOI?